

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

482. PLENÁRIS ÜLÉS, 2012. JÚLIUS 11. ÉS 12.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Szerkezetátalakítás és felkészülés a változásra: a közelmúlt tapasztalataiból levonható tanulságok (Zöld könyv)

(COM(2012) 7 final)

(2012/C 299/11)

Előadó: **Antonello PEZZINI**Társelőadó: **Thomas STUDENT**

2012. január 17-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Szerkezetátalakítás és felkészülés a változásra: a közelmúlt tapasztalataiból levonható tanulságok.

COM(2012) 7 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága 2012. június 11-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. július 11–12-én tartott 482. plenáris ülésén (a július 11-i ülésnapon) 134 szavazattal, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) mindenekelőtt azt kívánja kiemelni, hogy a vállalkozások – lényegükből fakadóan – központi szereplői a piacokon működő egységek alkalmazkodási stratégiáinak, következésképpen a szerkezetátalakítási folyamatok középpontjában állnak.

1.2 Az EGSZB kiemeli az ipari szerkezetváltás kapcsán annak a szerepnek a fontosságát, amelyet az Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága (CCMI) játszott és jelenleg is játszik a konstruktív párbeszéd fórumaként, valamint ötletek és javaslatok kidolgozójaként az Európai Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament számára.

1.3 Az EGSZB megerősíti, hogy a szerkezetátalakítás általában komplex folyamatok formájában zajlik. A változásokra

való felkészülés azt jelenti, hogy a vállalkozásokat és az alkalmazottakat fel kell készíteni a rájuk váró új kihívásokra a változások társadalmi hatásának minimalizálása és a siker esélyeinek maximalizálása érdekében, a kölcsönös bizalom légkörének megteremtése, valamint a szociális partnerek és a szervezett civil társadalom következetes bevonása mellett.

1.4 Az EU munkavállalóinak és vállalkozásainak a következőkkel kell szembenéznük:

— az érintett belső és nemzetközi piacok gyors változásai,

— új globális partnerek színrelépése,

— új technológiai alkalmazások bevezetése, melyek felgyorsítják az elavulási folyamatokat,

- a fogyasztók egyre tudatosabb szerepet játszanak abban, hogy a fogyasztás és a beruházások környezetkímélőbbé és a fenntartható fejlődést szolgálóvá váljanak,
- demográfiai változások, melyek a munkaerő elöregedésére hívják fel a figyelmet,
- nagy változások a munkaerőpiacon, rendkívüli mértékű szociális dömpinggel párosulva,
- valamint jelenleg a gazdasági és pénzügyi válság folyamatosan súlyos volta, illetve Európa egyértelmű gyengesége a világpiacon.

1.5 Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a zöld könyv közzététele a kellő időben történt, és reméli, hogy a megvitátást követően konkrét és hatékony cselekvésre kerül sor, integrált megközelítést alkalmazva a termelés, a fogyasztás és a szolgáltatások valamennyi szintjén. Ehhez a termelési és elosztási lánc különböző szintjei közötti interakcióra és információcserére van szükség, kiegészítve a tárggyal kapcsolatos jó gyakorlatok megosztásával, valamint az európai normák és közösen vallott értékek összességére épülő iránymutatások, normák és referenciakeretek végrehajtásának pontos ütemtervével.

1.6 Az EGSZB alapvetően fontosnak tartja, hogy a felkészülés és a szerkezetátalakítás során megerősödjön a szociális partnerek, a szervezett civil társadalom és a fogyasztók szerepe uniós, tagállami, regionális, helyi és vállalkozási szinten, a területi vezetők, valamint a kompetencia- és tudásalapú hálózatok bevonása mellett.

1.7 Az EGSZB megítélése szerint a szociális párbeszéd, a tárgyalás és a részvétel nem csupán alapértékei az európai szociális modellnek, hanem olyan eszközök is, amelyek sikerrel támogatják és mozdítják elő a társadalmi kohéziót, a minőségi foglalkoztatást, a munkahelyteremtést, valamint az innováció és az európai gazdaság versenyképességének megerősítését.

1.8 Az EGSZB véleménye szerint az EU strukturális és kohéziós politikáit, ahogyan innovációs és kutatási politikáit is a szerkezetátalakításra való felkészülés és az azt kísérő mechanizmusok proaktív támogatása felé kellene irányítani, hogy a szerkezetátalakítás mindkét fél, a munkavállalók és a vállalkozások számára is kedvező legyen.

1.9 Az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy az európai strukturális politika sikerének biztosítása érdekében a gazdasági és szociális partnerek nagyobb szerepet kapjanak a strukturális alapokat ellenőrző szervezetben.

1.10 Az EGSZB azt javasolja, hogy a strukturális politika intézkedései szoros összefüggésben álljanak és szorosan koordináltak legyenek a kutatást és az innovációt támogató intézkedésekkel, beruházások és iparpolitika segítségével támogatva az alacsony szén-dioxid-kibocsátású európai gazdaságra való átmenetet.

1.11 Az EGSZB megítélése szerint az Unió oktatási, szakképzési és az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos programjait kiemelt eszközökként kellene kezelniük a hatóságoknak és a vállalkozásoknak, hogy proaktív módon elébe mehessenek a változásoknak, a gazdasági szereplők – elsősorban a kkv-k és a munkavállalók – folyamatos erőfeszítéseivel párhuzamosan.

1.12 Az EGSZB szorosabb koordinációt javasol európai szinten az Európai Bizottság politikái és szolgálatai, az ügynökségek és a számos megfigyelőközpont között, hogy a szerkezetátalakításon átmenő vállalkozások egységes és koherens támogatást kapjanak döntéshozataluk során. Különösen a kkv-kat és a mikrovállalkozásokat – melyek nyilvánvaló nehézségekkel küzdenek a szerkezetátalakításra való felkészülésben – kellene megfelelő támogatási intézkedésekkel és mentorrendszerekkel segíteni.

1.13 Az EGSZB megismétli, hogy a globalizációval kapcsolatos problémák által érintett vállalkozásokban a foglalkoztatás fenntartására előirányzott állami támogatásoknak olyan követelményeken kell alapulniuk, amelyek biztosítják a szabad és tisztességes versenyt.

1.14 Végezetül az EGSZB kéri, hogy területi és ágazati szinten erősítsék meg a részvételen alapuló foresight (előrejelzési) eljárások fejlesztését támogató európai politikát, hogy közös, kölcsönösen elfogadható elképzeléseket lehessen megvalósítani – részben a területi tényezők jobb hasznosítása révén –, és így több és jobb munkahely jöjjön létre egészséges és versenyképes vállalkozásoknál.

1.15 Európa demográfiai fejlődésére való tekintettel az EGSZB különösen fontosnak tartja az időszűkkel és az úgynevezett „ezüst gazdaság”-gal kapcsolatos aktív politikát és azt, hogy a termékek és a szolgáltatások ezekhez az új lehetőségekhez alkalmazkodjanak.

2. Bevezetés

2.1 Időre van még szükség ahhoz, hogy az európai gazdaság fellendüljön és kilábaljon a legsúlyosabb recesszióból, amely az utóbbi évtizedekben sújtotta Európát. A válság súlyos nyomással nehezedik az államháztartásokra, illetve a kormányokra, racionalizációkat, szerkezetátalakításokat, valamint vállalkozások megszűnését vonja maga után a reálgazdaságban, ami drámai következményekkel jár a munkanélküliség nézve.

2.2 A szerkezetátalakítások összetett folyamatokon keresztül valósulnak meg, melyek többdimenziós formában jelentkeznek, és szükségessé teszik a vállalati szervezéssel, formával, méretekkel és tevékenységekkel kapcsolatos stratégiák megváltoztatását.

2.2.1 Elsősorban ágazati szinten kellene számos gazdasági és operatív célkitűzést meghatározni a világpiacok, illetve azon ágazatok helyzetéhez kapcsolódóan, amelyekben a vállalkozás működik.

2.3 Ezt a folyamatot úgy kellene a gyakorlatba átültetni, hogy – a fogyasztói érdekek és magatartás kellő figyelembevételével – előmozdítsa a foglalkoztatási lehetőségeket a feltörekvő ágazatokban, különös tekintettel a kkv-kra, hiszen ők viselik a jelenlegi válság legsúlyosabb következményeit.

2.4 A változásokra való felkészülés nemcsak azt jelenti, hogy a vállalkozások és a munkavállalók készen álljanak a jövőbeli változásokra, hanem fel kell készülniük az ilyen kihívásokkal való szembenézéshez szükséges szerkezetátalakításokra is, a minimálisra csökkentve a változás szociális hatását, biztosítva a stabilitást és csökkentve a kiadásokat, szem előtt tartva a környezet védelmét és a fenntartható fejlődés szavatolását: az európai technológiai platformok, illetve az általuk végzett tanulmányok konkrét perspektívákat kínálhatnak mind a munkavállalók, mind pedig a vállalkozások számára.

2.5 A legutóbbi két évtizedben olyan jelenségek felgyorsulásának voltunk tanúi, mint a piaci újrapozicionálás, áthelyezések, termelési egységek átszervezése és/vagy bezárása, összeolvadások, akvizíciók, illetve tevékenységek kihelyezése; az utóbbi négy évben azonban egyre sürgetőbbé vált Európában az ilyen folyamatok felkészítő jellegének megerősítése a változások gyors lefolyása és a szerkezetátalakítás sürgető volta miatt, melyet az egyre mélyülő gazdasági-pénzügyi és piaci válság tett elengedhetetlenné. Az olyan jelenségek, mint az internetes kereskedelem látványos növekedése és a határokon átnyúló értékesítések is **hatást gyakorolnak** a piacokra a különböző országokban.

2.6 A gazdasági és pénzügyi válság amellett, hogy felgyorsította a különböző szintű szerkezetátalakítási folyamatokat, megkorlátozó intézkedésekhez és a közkiadások csökkentéséhez is vezetett, ennek következtében pedig jelentős számú munkahely szűnt meg az állami szektorban, miközben több országban veszélybe kerültek a munkavállalókat, helyi közösségeket és vállalkozásokat célzó különböző szociális védőrendszerek.

2.7 Az Európai Bizottság szerkezetátalakítással kapcsolatos célkitűzése az, hogy segítse megerősíteni és terjeszteni a szerkezetátalakítás megvalósulási módját illető felkészülést és innovációs kultúrát: az Unió megosztja a felelősséget a tagállamokkal „az Európai Unió működéséről szóló szerződés 3. cikkében meghatározott célok elérése érdekében” (EUMSZ 145. cikk).

2.8 Az Európai Bizottság már a szerkezetátalakításról és a foglalkoztatásról szóló 2005-ös közleményében is elismerte a szerkezetátalakítás társadalmi költségeihez kapcsolódó problémákat, nemcsak maguknak a – munkafeltételeikben egyre nagyobb bizonytalanságot tapasztaló – munkavállalóknak, hanem a gazdaság különböző ágazatainak az esetében is.

2.9 Bár a szerkezetátalakítások alapvetően nemzeti és regionális szintű szabályozás tárgyai, az Uniónak jelentős felelőssége van a szerkezetátalakítások irányításával, ellenőrzésével és felgyorsításával kapcsolatban, mivel örökölnie kell a vonatkozó uniós szabályozási keret helyes működése felett, a tájékoztatás és a konzultáció, valamint a munkavállalók védelme⁽¹⁾ terén egyaránt, valamint aktív szerepet kell játszania, mely szerep alapvetően az Európa 2020 stratégián és a Szerződésben lefektetett kötelezettségeken alapul.

2.10 Ha az EU eredményesen akarja kezelni a pénzügyi és gazdasági válság, a globalizáció, az éghajlatváltozás, a demográfiai változások és a megkorlátozó intézkedések társadalmi költségeiből eredő egyre növekvő egyenlőtlenségek miatt előállt kihívásokat, proaktív stratégiákat kell kidolgoznia, illetve megerősítenie a szerkezetátalakításokra való felkészüléssel és annak kezelésével kapcsolatban, értékek és gyakorlatok közös keretére építve, mely összhangban van a Szerződés fontosabb szociális és gazdasági célkitűzéseivel.

2.11 Az Európa 2020 „integrált iránymutatásai” (melyeket a Tanács 2010. 04. 22-én fogadott el) keretében az Uniónak és a

tagállamoknak olyan reformokat kell megvalósítaniuk, melyek a tudás és az innováció vezérelte „intelligens növekedést” célozzák, a fogyasztók érdekeinek és magatartásának kellő figyelembevétele mellett, a következők érdekében:

- koordinált strukturális reformok előmozdítása, melyek ténylegesen hozzájárulnak a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz, valamint erősítik az Unió versenyképességét a világpiacra,
- a munkaerőpiacok működésének biztosítása, a sikeres átmenetet, a megfelelő készségfejlesztést, a munkahelyek minőségének javítását, illetve a strukturális munkanélküliség, a hosszú távú munkanélküliség és az inaktivitás elleni küzdelmet célzó beruházások révén,
- az üzleti környezet javítása, valamint új vállalkozások és új munkahelyek létesítésének előmozdítása, különösen a zöld gazdaságban és az ún. „ezüst gazdaságban”,
- az oktatás minőségének javítása, mindenki számára biztosítva a hozzáférést és intenzívebbé téve a képzés, a tudományos világ és a munkaerőpiac közötti kapcsolatot,
- a legjobb gyakorlatok proaktív modelljeinek előmozdítása, melyek felkészítenek az átalakulóban lévő munkaerőpiacon szükségessé váló vállalati szerkezetátalakításokra,
- a normatív keret tökéletesítése az innováció és a tudásátadás előmozdítása érdekében az egész Unióban,
- a vállalkozói szellem ösztönzése és a kreatív ötletek termékké, szolgáltatássá és folyamatokká való alakításának előmozdítása, melyek minőségi munkahelyek létrehozását teszik lehetővé,
- a területi, gazdasági és társadalmi kohézió előmozdítása,
- az európai és világszintű társadalmi kihívások hatékonyabb kezelése.

2.12 A vállalkozások és az ágazatok szerkezetátalakításának támogatásához nélkülözhetetlen, hogy a vállalkozások korai előrejelző rendszerekkel (lásd Európai Szerkezetátalakítási Figyelő) rendelkezzenek, melyek előfeltételei az érdekelt felek által elfogadott szerkezetátalakítási folyamatok hatékony tervezésének, a munkavállalók megfelelő szakmai átképzésének, valamint az ágazati és ágazatok közötti hálózati fejlesztés biztosításának, integrált megközelítéssel kezelve a változásokat, szakmai iránymutatások segítségével, melyek garantálják a magas szintű foglalkoztatottságot.

2.13 Az Európai Bizottság 2012. április 18-án ismertette Strasbourgban új foglalkoztatási csomagját – erről az EGSZB-nek módjában áll majd véleményt nyilvánítani –, melyben arra kéri a tagállamokat, hogy erősítsék meg nemzeti foglalkoztatási politikáikat, és egyúttal utat nyit a koordináció megerősítése és a foglalkoztatási politikák nyomon követése felé.

⁽¹⁾ Lásd az európai üzemi tanácsokról szóló 2009/38/EK irányelvet HL 2009 L 122; a 2002/14/EK irányelvet HL 2002, L 80; a 2001/23/EK irányelvet HL 2001, L 82; a 98/59/EK irányelvet HL 1998, L 225; a Tanács 1346/2000/EK rendeletét HL 2000, L 160.

3. Az Európai Bizottság zöld könyve

3.1 Az Európai Bizottság nyilvános konzultációt rendezett a vállalkozások szerkezetátalakításával és a változások előrejelzésével kapcsolatban azzal a céllal, hogy megállapítsa, „melyek a sikeres gyakorlatok és stratégiák a szerkezetátalakítás és a változáshoz való alkalmazkodás területén”.

3.2 A zöld könyv különböző kérdéseket fogalmaz meg a válságból levonható tanulságokkal, a lehetséges gazdasági és ipari átalakításokkal, a vállalkozások és a dolgozók alkalmazkodási képességével, a regionális és helyi önkormányzatok szerepével és a szakmai képzésnek a humán erőforrások kezelésében, illetve a gazdasági és társadalmi szereplők közötti párbeszédben játszott szerepével kapcsolatban.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB véleménye szerint a zöld könyvet a szerkezetátalakításról és a foglalkoztatásról szóló 2005-ös közlemény folytatásaként kell felfogni, amelynek célja az EU szerepének meghatározása volt a szerkezetátalakítás előrejelzésében és kezelésében, a foglalkoztatás fejlesztése érdekében.

4.2 A 2005-ös közlemény az EGSZB véleménye szerint különböző tevékenységek pozitív fejlődését eredményezte közösségi szinten az előrejelzéssel és szerkezetátalakítással kapcsolatos európai megközelítés ösztönzése érdekében. Ilyen volt például a számos magas szintű tematikus konferencia, illetve szakértői szeminárium (szerkezetátalakítási fórumok), az ESZA keretében szervezett fórumok, különböző összehasonlító tanulmányok, „eszközkészletek”, valamint irányvonalak kialakítása, amelyre egyértelmű példa a zöld könyvhöz csatolt, „Európai szerkezetátalakítások” című európai bizottsági személyzeti munkadokumentum.

4.3 Az EGSZB aggodalommal állapítja meg, hogy a zöld könyv megközelítése – válaszként a jelenlegi válságra – nem tartalmaz olyan tevékenységekre vonatkozó javaslatokat, amelyek pontos, rövid határidőket tartalmazó menetrendbe illeszkednének, hanem egy sor nyitott kérdéssel foglalkozik anélkül, hogy határidőket vagy végrehajtási modalitásokat szabna meg. Az EGSZB által a jövőben véleményezendő más eszközökhöz, például a 2012 májusában kiadott foglalkoztatási csomaghoz tartozó reformok viszont erőteljesebbnek tűnnek.

4.4 A meghatározás szerint a vállalkozás az alkalmazkodási stratégiáknak és a saját működési egységei piacon történő pozicionálásának, így a működési stratégiából eredő szerkezetátalakítási folyamatoknak a központi szereplője. A következő tényezők nem hagyhatók azonban figyelmen kívül:

- a gazdaságok globalizációjának összefüggése, ahol új országok jelennek meg egyre ígéretesebb és versenyképesebb ágazatokkal az európai és nemzetközi piacokon,
- az egyes országok sajátosságai az Európai Unión belül és kívül,
- a vonatkozó európai politikák többdimenziós kerete, amely közvetlen befolyást gyakorol a vállalkozás működésére és választásaira, mind az alkalmazható szabályok, mind a stratégiai és operatív lehetőségek tekintetében,

— nemzeti/regionális keret, amely szabályozza azt a technikai működési környezetet, amelyben a vállalkozás és a dolgozók tevékenykednek,

— területi keret, amelyben ténylegesen folynak a szerkezetátalakítási folyamatok és azok a tevékenységek, amelyek lehetővé teszik a szerkezetátalakításra való felkészülést a külső szereplők és a vállalkozások érdekeinek koordinációja mellett; az a hely, ahol a gyakorlatban megvalósulnak a szabályozó és ösztönző jellegű tevékenységek, főként a kkv-k számára,

— a társadalmi párbeszéd és a kollektív tárgyalások kerete, valamint a szociális partnerek és a vállalati képviselők szerepének fejlődése, amelyek minden eddiginél fontosabbak a termelés, a szervezés és a munkakörülmények a válság folyamán gyorsan változó körülményekhez való hozzáigazítása szempontjából, jó szociális partnerségekre támaszkodva.

4.5 Európai szinten az EGSZB megismétli a korábban mondottakat, azaz hogy egy fejlesztési stratégia ⁽²⁾ megvalósítása érdekében a szervezett civil társadalom egészéhez tartozó szociális partnereknek egy társadalmi felelősségvállalási terület létrehozására kellene törekedniük, amelyben egymással összehangolt stratégiák érvényesülhetnek:

— olyan ellenállási és túlélési stratégia, amellyel az érett piacokon nagyobb szakosodással és a költségeket csökkentve vagy egymáshoz közeli ágazatokban erős differenciálódással lehet működni,

— termelési eljárásra, termékre vagy szolgáltatásra vonatkozó innovációs stratégiák, új termékeket eredményező piac- és technológiaváltással, új anyagokkal,

— új kezdeményezések az előretételekintő eljárás (*foresight*) segítségével új, ígéretes termékek és szolgáltatások érdekében (ideértve a vezető piaci kezdeményezéseket is), amelyek felé az új beruházások irányíthatók,

— területi piackutatás, amely a kutatóintézetekkel való megállapodások segítségével a kimagasló értékek felé orientálódik annak érdekében, hogy fokozódjon a technológiák terjedése,

— pénzügyi támogatás, a fejlesztési költségvetésen keresztül vagy az Európai Befektetési Alap kezességi biztosítékát, illetve a strukturális alapokat is felhasználva

— biztosítékok a mikro- és kisvállalkozások fizetési haladékhöz jutásához, elsősorban a foglalkoztatottsági szint megőrzése érdekében,

— a rövid lejáratú hitelek befagyasztása, hogy a mikro- és kisvállalkozások a termelésre, a kereskedelemre, illetve az eladott termékeikkel kapcsolatos ügyfélszolgálatra összpontosíthassanak,

⁽²⁾ Az EGSZB véleménye: A globális válság hatása a termelő és szolgáltató szektorokra, HL C 318., 2009.

- az innovációs szolgáltatási szektor támogatása (környezetbarát gazdaság), a polgárok részére nyújtandó szolgáltatások („ezüst gazdaság”), az ESZA által kínált innovációs képzés lehetőségét felhasználva,
- a személyi szolgáltatások magas szintre való fejlesztése a szociális-egészségügyi pólusok támogatása és megerősítése révén is ⁽³⁾;
- infrastrukturális politikák, amelyek hozzájárulnak az innovatívabb választásokhoz egy alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátású gazdaság érdekében,
- a környezetvédelem és az energiahatékonyság követelményeinek megerősítése, főként a közbeszerzési pályázatokon,
- az információhoz való hozzáférés javítása,
- intelligens specializációs stratégiák megteremtése a régiók számára, a szervezett civil társadalom, valamint minden gazdasági és társadalmi szereplő részvételével.

4.6 Az EGSZB véleménye szerint az EU strukturális és kohéziós politikáit, ahogyan innovációs és kutatási politikáit is a szerkezetátalakításra való felkészülés és az azt kísérő mechanizmusok proaktív támogatása felé kellene irányítani, hogy a szerkezetátalakítás mindkét fél, a munkavállalók és a vállalkozások számára is kedvező legyen. A strukturális alapok, főként az Európai Szociális Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Globalizációs Alap fontos szerepet játszhatnak a dolgozók foglalkoztathatóságának növelése és a személyi leépítések társadalmi következményeinek minimalizálása szempontjából.

4.7 Az EGSZB szerint lényeges, hogy a gazdasági és szociális partnerek, valamint a szervezett civil társadalom szereplői részt vegyenek a strukturális alapok partnerségi és utókövetési szerveiben, valamint hangsúlyozza, hogy a helyi szereplők szakmai tapasztalatai alapvető feltételt jelentenek az európai strukturális politika sikere szempontjából.

4.8 Az EGSZB véleménye szerint kiemelt jelentősége van a szerkezetátalakítási és az iparpolitikai intézkedések közötti összefonódásnak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő átállás szempontjából, amely figyelembe veszi a sürgető éghajlati és környezeti tényezőket és megfelelő finanszírozás által lehetővé teszi új, „zöld” munkahelyek és képesítések kialakítását, ahogyan azt az EGSZB régebbi véleményeiben is kiemelte ⁽⁴⁾.

4.8.1 A 2012-es évnek az aktív idősödés európai évévé való nyilvánítása kapcsán az EGSZB fontosnak tartja a nem kormányzati szervek, valamint a szociális gazdaság és a vállalkozások szakmai kompetenciáinak fejlesztését az egészségben és méltóságban töltött időskor támogatásának szempontjából, valamint az ilyen fogyasztók igényeinek megfelelő termékek és szolgáltatások fejlesztését. ⁽⁵⁾

⁽³⁾ Ld. Vezető piacok: Elektronikus orvostudomány (COM(2007) 860 final).

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Fenntartható környezetbarát munkahelyek támogatása az EU energia- és éghajlat-változási csomagjához”, HL C 44., 2011.

⁽⁵⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az aktív időskor európai évéről (2012); HL C 51., 2011.

4.9 Az oktatással, a szakmai képzéssel és a folyamatos képzéssel kapcsolatos közösségi programokat az EGSZB véleménye szerint kiemelt eszközként kellene alkalmazni a változásokra való proaktív felkészülés érdekében, a vállalkozások és a dolgozók erőfeszítéseivel párhuzamosan. A Business Europe szerint „az EU vállalkozásainak 72 %-a kinyilvánította abbéli akaratát, hogy saját munkavállalóit szisztematikusan kívánja képezni, 2010-ben pedig az EU munkavállalóinak 32 %-a vett részt a saját munkaadója által finanszírozott képzéseken”

4.10 A válságra adott társadalmi válaszra vonatkozó nemzeti ösztönzési csomagok, valamint a mindezidáig elfogadott javaslatok nem voltak megfelelőek. Nem irányul elegendő figyelem a munkahelyteremtés szükségességére vagy a kereslet ösztönzéséhez szükséges intézkedésekre (vagyis összehangoltabb pénzügyi ösztönzési csomagokra és a bérpolitikai kérdésekre).

4.10.1 A globalizációval és a hitelekkel kapcsolatos problémák által érintett vállalkozásoknál a foglalkoztatás fenntartására előirányzott állami támogatásoknak és finanszírozásoknak olyan követelményeken kell alapulniuk, amelyek biztosítják, hogy ezek a támogatások ne gördítsenek akadályt a szabad verseny elé, leginkább a foglalkoztatási szint fenntartására használják az eszközöket, és tartsák be a kollektív szerződéseket. Példaként lehet említeni a hollandiai fejlődést, ahol kifejezetten jól működtek az önfoglalkoztatói modellek. A munkanélküliek e rendszer révén lehetőséget kaptak arra, hogy szakértelmüket alkalmazzák és megteremtseik saját munkahelyeiket.

4.11 Az EGSZB szerint szükséges, hogy az európai szint szorosabb koordinációban működjön együtt az Európai Bizottság politikáival és szolgálataival, hogy a szerkezetátalakításon átmenő vállalkozások egységes és koherens támogatást kapjanak döntéshozataluk során.

1. Az európai foglalkoztatási és képzési politika, a közösségi kutatási és innovációs politika, az európai vállalkozási és iparpolitika, az energetikai és környezetvédelmi politika, a zöld gazdaság és az ikt, valamint az Európai Unió kereskedelmi és külpolitikája közös és egységes látásmódot kell, hogy biztosítsanak az európai vállalkozások és munkavállalók számára, támogatva őket a stratégiák és a szakmai ismeretek kiigazításával kapcsolatos döntéseikben.
2. Az európai ügynökségek, mint a thesszalóniki székhelyű Cedefop vagy a dublini Eurofound, a megfigyelőközpontok, mint a Kkv-k Európai Megfigyelőközpontja vagy a Változások Európai Megfigyelőközpontja, a Közös Kutatóközpont intézményei, mint a Sevilában található IPTS, valamint a 7. keretprogram keretében működő Tudomány a társadalomban kutatási irányvonalon belül tevékenykedő Foresight tevékenységei kapcsolattartó és koherenciapontokat, világos és könnyen hozzáférhető keretkonceptiókat kell, hogy teremtsenek a vállalkozások és a munkavállalók számára.

4.12 Az EGSZB megítélése szerint alapvető a szociális partnerek és a szervezett civil társadalom szerepének elismerése valamennyi szinten: a szociális párbeszéd, a tárgyalás és a részvétel nem csupán alapértékei az európai szociális modellnek, hanem olyan eszközök is, amelyeket az EGSZB mindig is támogatott, egyúttal pedig olyan eszközök is, amelyek sikerrel támogatják és mozdítják elő a társadalmi kohéziót, a minőségi foglalkoztatást, a munkahelyteremtést, valamint az innováció és az európai gazdaságok versenyképességének megerősítését.

4.13 Ezzel kapcsolatban az EGSZB hangsúlyozza azt a szerepet, amelyet az Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága (CCMI) játszik a konstruktív párbeszéd kiemelkedő fórumaként, valamint ötletek és javaslatok kidolgozójaként, az ESZAK-Szerződés óta sikerrel kéri ki tapasztalataira támaszkodva.

4.14 Amint azt számos, a legjobb gyakorlatokkal kapcsolatos tanulmány és elemzés megmutatta akár uniós, akár nemzeti szinten, a szociális partnerek közötti bizalmi viszony és a hatékony társadalmi párbeszéd fontos eszközei a változások előkészítésének és lehető legjobb kezelésének.

4.15 Az EGSZB főként amellet szál síkra, hogy a párbeszéd, az egyeztetés és a tárgyalás lényegi feltételek a rugalmas biztonság reformjai, valamint opciói szempontjából. Egyrészt keretfeltételeket kell létrehozni, amelyek lehetővé teszik a vállalkozások számára – a nemzeti sajátosságokat figyelembe véve – az innovációkhoz, a piacokhoz, valamint a felhasználók/fogyasztók igényeihez való gyors és rugalmas alkalmazkodást, másrészt ösztönözni kell a munkavállalók alkalmazkodási képességét és szakmai fejlődését.

4.16 Másrészt, ahogyan azt az EGSZB már hangsúlyozta, a „rugalmas biztonság” csak akkor működhet, ha a munkavállalóknak megfelelő szakmai képesítésük van, emiatt az új munkahelyek teremtése szorosan kapcsolódik az új kompetenciákhoz. Az EGSZB egyébiránt úgy véli, hogy a stabil munkahelyekhez kapcsolódó (tágabb értelemben vett) biztonság javítására irányuló intézkedések jelenleg abszolút prioritást élveznek.

4.17 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy a hatóságok, az oktatási és képzési egységek és a vállalkozások egyesítsék erejüket az oktatási és képzési kínálat javítása érdekében, új profilokat és többoldalú szakmai képzettségeket alakítva ki, támogatva a tanulási folyamatokat a teljes szakmai életút során.

4.18 Ezzel kapcsolatban az EGSZB kiemeli annak alapvető fontosságát, hogy biztosítani kell a folyamatos oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés mechanizmusait, amelyek célja az új szakmai profilok és képzettségek által támasztott követelményeknek való megfelelés, főként a fiatalok esetében, az Új

készségek és munkahelyek menetrendjében leírt perspektíváknak megfelelően, amelyről az EGSZB-nek már alkalma nyílt véleményyt alkotni (CESE 1172/2011) ⁽⁶⁾.

4.19 Az EGSZB kiemeli a különböző helyi szintű szereplők közötti megerősített együttműködés jelentőségét, mivel főként ezen a szinten „a jó társadalmi párbeszéd és a bizalmi légkör, valamint a változásokhoz való pozitív hozzáállás fontos tényezők a hátrányos társadalmi következmények megelőzése, illetve enyhítése szempontjából”

4.20 Az EGSZB véleménye szerint kiemelt figyelmet érdemelnek a kkv-k, amelyekre megfelelő intézkedéseknek kellene vonatkozniuk a hatóságok és a magánszereplők részéről, mint például munkaadói és szakmai szervezetek, kereskedelmi kamarák, ipari, kézműves és egyéb szervezetek, főként helyi és regionális szinten, a hitelekhez és a képzési kínálatokhoz való kiemelt hozzáférésre, valamint a bürokratikus és adminisztratív beavatkozások egyszerűsítésére vonatkozóan.

4.21 Az utólagos konzultációk és az előretekintő szerkezetátalakítási politika meghatározása során a több mint hét éves európai szintű alapos vizsgálatok és jelentések eredményeit kell alapul venni.

4.22 Míg a **múltban** egyértelműen a bevált gyakorlatokkal és az innovatív koncepciókkal kapcsolatos elemzések és az információcsera álltak a középpontban, ⁽⁷⁾ a **jövőben** az EU-nak inkább konkrét intézkedésekre – főként a fejlődéssel és a növekedéssel kapcsolatban – kell összpontosítania, valamint elő kell segítenie az európai normákon és közös értékeken alapuló közös irányelvek, normák és hivatkozási keretek végrehajtását.

4.23 Végül, de nem utolsósorban az EGSZB kiemeli **az emberi aspektus jelentőségét**: az ágazati és vállalati szerkezetátalakításoknak áldozatul esett személyek (és családok) gyakran emberi drámákat élnek meg, amelyek nem kapnak mindig kellő figyelmet. Az új beruházások ösztönzéséhez, valamint a növekedéshez és a fenntartható munkahelyteremtéshez szükséges intézkedések mellett pszichológiai és szociális kísérő intézkedésekről is kell gondoskodni.

Kelt Brüsszelben, 2012. július 11-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽⁶⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Új készségek és munkahelyek menetrendje: Európa hozzájárulása a teljes foglalkoztatottséghez, HL C 318., 2011.

⁽⁷⁾ A bevált gyakorlatok témájában lásd: Restructuring Toolbox <http://www.evta.net/restructuringtoolbox/toolbox/index.html>, Projet Going Local to Respond Employment Challenges http://www.evta.net/going_local/catalogue/index.html. Cél a regionális intézkedések megfelelő végrehajtása stratégiák és szolgáltatások kialakítása végett a vállalati válságok előrejelzése, a szereplők és eljárások összekapcsolása, valamint az állandó összehasonlító értékelések megteremtésére a projektben résztvevő képzési intézményekben.